

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Права На Малолетните И Непълнолетните Лица При Съдебно Производство](#) > [Austria](#)

Права на малолетните и непълнолетните лица при съдебно производство

Съдържание,
предоставено от
Австрия

Австрия

В Гражданския процесуален кодекс на Австрия се определят общите принципи за изслушване на малолетни или непълнолетни лица, т.е. лица под 18-годишна възраст, при граждански производства. Целта на тези принципи е да се отговори на специфичната нужда от защита на малолетните или непълнолетните лица, когато са изправени пред стресови ситуации при разпит. В случай на малолетни или непълнолетни лица изслушването може да бъде отменено, изцяло или частично, след подадено искане или по служебен път, ако сам по себе си разпитът би застрашил благополучието на малолетното или непълнолетното лице, като се вземат предвид психическата зрялост, предметът на разпита и близките отношения на малолетното или непълнолетното лице със страните в процеса и при отсъствието на друг начин за неговата защита. В случай че изслушване би застрашило благополучието на малолетното или непълнолетното лице, ако то се провежда само в присъствието на страните или на техните представители, може да се проведе отделно изслушване, т.е. такова на друго място, и ако е необходимо, се провежда от надлежно квалифицирани експерти. Лице, което е доверено на малолетното или непълнолетното лице, може да го придружава по време на изслушването, ако това е в интерес на малолетното или непълнолетното лице. Ако предметът на гражданския иск има съществена връзка с наказателно производство и жертва по това наказателно производство, която е малолетно или непълнолетно лице на възраст под 14 години, трябва да бъде изслушана в рамките на гражданското производство, за провеждането на интервюто трябва да бъде назначен служебно надлежно квалифициран експерт. Ако е необходимо, разпитът в открито устно изслушване може да се проведе без публика.

Наказателно производство срещу непълнолетни в Австрия

Престъпление на непълнолетно лице представлява действие, извършено от лице на възраст между 14 и 18 години (член 1, параграфи 1, 2 и 3 от Закона за съда за непълнолетни [*Jugendgerichtsgesetz, JGG*]).

От всякакво наказателно преследване се освобождават престъпленията, извършени от малолетни или непълнолетни лица на възраст под 14 години. В отговор на такива действия съдът по настойничеството/семеиният съд може да предприеме само мерки за защита и насърчаване на личностното развитие на малолетното или непълнолетното лице (член 4, параграф 1 от JGG).

Освен това непълнолетно лице (т.е. лице на възраст между 14 и 18 години), което извърши престъпление, не подлежи на наказание, ако:

- поради конкретни причини не е съзряло достатъчно, за да разпознае неправомерността на деянието или да действа по съответния начин, или
- е извършило престъпление преди да навърши 16 години, ако не е виновно за тежко нарушение и няма конкретни причини, които да налагат прилагането на правосъдието за непълнолетни лица, което да го възпира от извършване на престъпления.

Ръководният принцип на правосъдието за непълнолетни лица, който е залегнал основно в JGG, е да се попречи на извършителя да извършва нови престъпления, като по този начин му се помага да стане отговорен, спазващ закона гражданин (член 5, параграф 1). По отношение на лица на възраст между 18 и 21 години, които се считат за „млади пълнолетни“, се прилагат някои процедурни разпоредби на JGG и определени ограничения на тежестта на наказанията (член 1, параграф 5 и член 19 от JGG).

По правило в производства срещу малолетни или непълнолетни правонарушители и в повечето случаи срещу млади пълнолетни максималният срок на лишаване от свобода и максималната дневна глоба се намаляват наполовина. Няма минимален размер на наказанието. Глоби, изчислени въз основа на стойност, полза или вреда, включително заместваща стойност и обезщетение за конфискация, могат да се налагат само до степента, в която не застрашават по-нататъшното развитие на подсъдимия (член 5, параграфи 4, 5 и 6 от JGG).

Малолетни или непълнолетни и пълнолетни деца правонарушители не могат да бъдат осъждани на доживотен затвор. За престъпление, наказуемо с доживотен затвор, и престъпление, наказуемо с доживотен затвор от 10 до 20 години, се налага наказание лишаване от свобода от 1 до 15 години в случаите, когато престъплението е извършено от непълнолетно лице на възраст 16 или повече години, и с лишаване от свобода между 1 и 10 години (член 5, параграф 2 от JGG). За престъпление, наказуемо с лишаване от свобода от 10 до 20 години, се налага наказание лишаване от свобода от 6 месеца до 10 години (член 5, параграф 3 от JGG).

При наказателните производства срещу непълнолетни в Австрия, които може да се опишат като „процедурна декриминализация“, се предвижда възможност за въздържане или отказ от наказателно преследване. Прокуратурата трябва да се въздържа от наказателно преследване на малолетен или непълнолетен правонарушител, ако престъплението е наказуемо само с глоба или лишаване от свобода до 5 години и не изглежда необходимо да се налагат допълнителни мерки за възпиране на непълнолетния нарушител от извършване на нови престъпления. Ако обаче деянието е довело до смъртта на човешко същество, предполагаемият извършител на престъпление винаги трябва да бъде обект на наказателно преследване (член 6, параграф 1 от JGG). При същите условия съдът, след образуване на предварително производство или внасяне на обвинителен акт, трябва да прекрати с определение производството по отношение на престъпление до края на главното производство (член 6, параграф 3 от JGG).

В случай че е необходимо да се извърши официално информиране на предполагаемия извършител за незаконния характер на определени действия, като докладваното действие, и за възможните последици от тях, съдът по настойничеството трябва да направи това по искане на прокуратурата (член 6, параграф 2 от JGG).

Освен това, под общото условие, че извършеното от нарушителя престъпление не трябва да се счита за тежко, че престъплението не е довело до смъртта на човек и че не изглежда необходимо да се налага наказание с цел обвиняемият да се възпре от извършване на нови престъпления, прокуратурата е длъжна да предложи на обвиняемия разубеждаващи мерки.

Има четири вида разубеждаващи мерки: плащане на глоба (член 200 от Наказателно-процесуалния кодекс [*Strafprozessordnung*, StPO], безвъзмезден труд в полза на обществото (членове 201 и 202 от StPO), изпитателен срок с подкрепата от служител по пробацията и при определени условия (член 203 от StPO) и медиация между жертвата и извършителя на престъплението (член 204 от StPO). При същите условия съдът може да прекрати наказателното производство и да наложи разубеждаващи мерки.

Следващият възможен отговор е лицето да бъде признато за виновно, без да му се налага наказание (член 12 от JGG) или да подлежи на наказание (член 13 от JGG). Направлението, пробационните служби и съдебните разпореджания могат да бъдат част от условията.

Съгласно член 12 от JGG съдът следва да отмени присъда, ако на малолетен или непълнолетен правонарушител трябва да бъде наложено само леко наказание и може да се приеме, че присъдата сама по себе си е достатъчна, за да възпре нарушителя от извършването на нови престъпления.

Съгласно член 13 от JGG не може да бъде наложено наказание за престъпление, извършено от непълнолетно лице по време на изпитателен срок между 1 и 3 години, ако може да се приеме, че

присъдата и заплахата от наказание, сами по себе си или във връзка с други мерки, могат да възпрат извършителя от извършване на нови престъпления.

Възможността за условна или безусловна присъда допълва съвкупността от реакции на органите на съдебната власт срещу младежката престъпност.

В случай че е необходимо да се извърши официално информиране на предполагаемия извършител за незаконния характер на определени действия, като докладването действие, и за възможните последици от тях, съдът по настойничеството трябва да направи това по искане на прокуратурата (член 6, параграф 2 от JGG).

За да се избегнат отрицателните последици по-специално от краткосрочното задържане, задържане под стража в досъдебното производство следва да се налага само ако е необходимо и не е възможно да се реагира по друг начин. Задържане под стража в досъдебното производство не може да се налага в случай на дребни нарушения.

Прокурорите и съдиите са длъжни редовно да преценяват необходимостта от мярка за неотклонение задържане под стража. Поради това и за да се проучат други процесуални възможности, трябва да се организират конференции, включващи социалната мрежа на младежите нарушители (конференция в социалната мрежа), така че да може да се избегне задържане под стража в досъдебното производство.

Освен това в почти всеки случай трябва да се извършва индивидуална оценка („проучване на младежката среда“), при която трябва да се вземат предвид по-специално личността и зрелостта, икономическата, социалната и семейната среда — включително средата на живот — и особената уязвимост на малолетния или непълнолетния правонарушител.

Не на последно място австрийското наказателно право за непълнолетни гарантира, че съдиите и прокурорите, занимаващи се с наказателни производства срещу младежи, притежават специални компетентности в тази област и имат достъп до специално обучение.

В заключение „инструментите“ на австрийския Закон за съда за непълнолетни позволяват на прокурорите и съдиите да вземат възможно най-добрите решения при наказателни производства срещу малолетни или непълнолетни правонарушители и да гарантират максимално ниво на мерки за възстановително правосъдие.

Транспонирането в националното законодателство на Директивата относно наказателното производство срещу непълнолетни (Директива (ЕС) 2016/800 от 11 май 2016 г. относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство, ОВ L 132, 11.5.2016 г., стр. 1) също така гарантира, че непълнолетните са активно представлявани от адвокат при първото изслушване от полицейския орган (това във всички случаи е предвидено без изключения при всички наказателни производства за извършено престъпление). Освен това разпитите от полицията и други правоприлагащи органи трябва да се записват аудио-визуално, ако това е пропорционално (по-специално ако не присъства адвокат), а обхватът на правата на информация на непълнолетните заподозрени е разширен в съответствие с разпоредбите на Директива относно наказателното производство срещу непълнолетни. Останалите разпоредби на директивата предвиждат права, които вече са включени в JGG.

- Права на децата жертви в наказателното производство:

В австрийското наказателно производство, в допълнение към общите права на жертвите (член 6б и следващите от StPO), има широк набор от специфични права и мерки за защита на децата жертви, като например:

- назначаване на попечител за деца жертви в случаите, посочени в член 6ба, параграф 3 от StPO;
- информация за бягство и повторно залавяне и първото освобождаване без охрана от институцията или за предстоящо или действително освобождаване на затворника, включително дадените му указания с цел да се защити жертвата (член 106, параграф 4 и член 149, параграф 5 от австрийския Закон за затворите [Strafvollzugsgesetz]);
- психосоциална и съдебна помощ при наказателни производства съгласно член 6бб от StPO (вж. по-

долу);

- възможността за отделно и ефективно състезателно разглеждане при разследването и главното производство с цел да се избегне пряк контакт между свидетели и обвиняем (членове 165 и 250 от StPO);
- при провеждане на състезателно изслушване свидетелят се освобождава от задължението да дава допълнителни показания и протоколът от състезателното изслушване може да бъде прочетен по време на основното изслушване (член 252, параграф 1, точка 2а от StPO);
- защита на самоличността на свидетеля (член 10, параграф 3, член 161, параграф 1 и член 162 от StPO);
- защита на неприкосновеността на личния живот на жертвата (член 228, параграф 4 от StPO; член 7а, параграф 1, точка 1 от Закона за медиите [*Mediengesetz*]);
- възможност за провеждане на изслушване като свидетел у дома или на друго място (например в случай на заболяване, уязвимост, обосновани случаи — член 160, параграф 1 и член 247а от StPO).
- Жертвите под 18-годишна възраст винаги се считат за особено уязвими, поради което, в допълнение към общите права на жертвите, в наказателното производство те имат специалните права, изброени в член 66а, параграф 2 от StPO:
 - да бъдат изслушвани от лице от същия пол (член 66а, параграф 2, точка 1);
 - предоставяните преводачески услуги (член 66, параграф 3) по време на разпитите на жертвата в рамките на досъдебното и съдебното производство (точка 1а) да бъдат осигурени, когато е възможно, от лице от същия пол;
 - да откажат да отговарят на въпроси относно подробности за престъплението, ако сметат за необосновано от тях да се иска описание на тези подробности, или да отговарят на въпроси относно обстоятелства от изключително личен характер (точка 2);
 - да поискат да бъдат внимателно прегледани (член 165 и член 250, параграф 3 от StPO) по време на разследването и съдебния процес и при всички случаи по начина, описан в член 165, параграф 3 от StPO, когато е необходимо, от експерт (точка 3) — особено като малолетна или непълнолетна жертва, чиято полова неприкосновеност може да е била нарушена от престъплението, в което е обвинен обвиняемият;
 - да поискат обществеността да не присъства по време на процеса (член 229, параграф 1 от StPO) (точка 4);
 - да бъдат незабавно информирани *ex officio* по смисъла на член 172, параграф 4, член 177, параграф 5 и член 181а от StPO (точка 5), и
 - по време на разпита да присъства лице, на което имат доверие (член 160, параграф 2 от StPO) (точка 6).
- Съгласно член 70, параграф 1 от StPO особено уязвимите жертви трябва да бъдат информирани за правата си съгласно член 66а от StPO най-късно преди първия им разпит.
- Информацията за законните права на жертвите също трябва да бъде предоставена на език и по начин, който те разбират, като се вземат предвид специфичните им лични нужди.
- Съгласно член 160, параграф 3 от StPO жертвите, които не са навършили 14 години, може да бъдат изслушани само в присъствието на доверено лице. Това може да бъде законен представител, съдебен помощник или друго доверено лице. Всички останали жертви, особено тези, които са навършили 14 години, но не са навършили 18 години, също имат право да бъдат изслушани в присъствието на избрано от тях доверено лице. Това право трябва да бъде указано в призовката за разпит на свидетели.
 - От 1997 г. насам във всички съдилища, където се водят наказателни производства, са създадени стаи за провеждане на съобразено с детето интервю.

Един от важните инструменти в областта на защитата на жертвите е психосоциалната и съдебна помощ в рамките на наказателните производства. Тя се предоставя безплатно на определени категории лица по тяхно желание.

Достъпна е психосоциална и правна помощ:

- за лица, които може да са били изложени на насилие или опасна заплаха в резултат на умишлено престъпно деяние, чиято сексуална неприкосновеност и самоопределяне са били нарушени или чиято лична зависимост е била използвана при извършването на такова престъпление;
- ако вследствие на престъпление може да е била причинена смъртта на лице и Вие сте близък роднина на това лице, или ако сте роднина и сте били свидетел на деянието;

- за жертвите на терористични престъпления;
- за жертвите на типично „онлайн престъпление от омраза“. Това включва постоянно преследване, продължаващ тормоз чрез далекосъобщителни или компютърни системи („кибертормоз“), както и подбудителството към такива деяния. Включват се също престъпления като клевета, обвинение в наказуемо по съдебен ред престъпно деяние, което е било отхвърлено, обида и клевета, ако има основание да се смята, че престъплението е било извършено посредством далекосъобщителни или компютърни системи;
- за малолетни или непълнолетни лица, които са били свидетели на насилие в своя социален кръг (насилие в семейството, насилие над деца).

Подкрепата за жертвите е необходима за защита на техните права и трябва да бъде осигурена от институцията за подкрепа на жертвите на престъпления.

Психосоциалната помощ включва подготовка на жертвата за наказателното производство и свързаната с това емоционална тежест, както и придружаването ѝ при разпити като свидетел, предоставяне на съдебна помощ и правни съвети и законно представителство на жертвата в наказателно производство от адвокат (член 66b от StPO). Лица, чиято сексуална неприкосновеност може да е била нарушена и които все още не са навършили 14-годишна възраст, получават психосоциална подкрепа при всички положения.

Федералният министър на правосъдието е упълномощен да сключи договор с подходящи, утвърдени институции, за предоставяне на подкрепа за лицата, посочени в параграф 1, след проверка на законовите изисквания (член 66b, параграф 3, първа половина на изречение от StPO). Федералното министерство на правосъдието е сключило договор за предоставяне на психосоциална и/или съдебна помощ с голям брой подходящи, утвърдени институции, много от които, като например центрове за закрила на детето, центрове за превенция на насилието и центрове за интервенция, са специализирани в работата с деца.

■ Последна актуализация: 21/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.